

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Lietuvos ir Europos ekonomika – ko tikėtis 2022-aisiais?

Gediminas Šimkus
Lietuvos banko valdybos pirmininkas

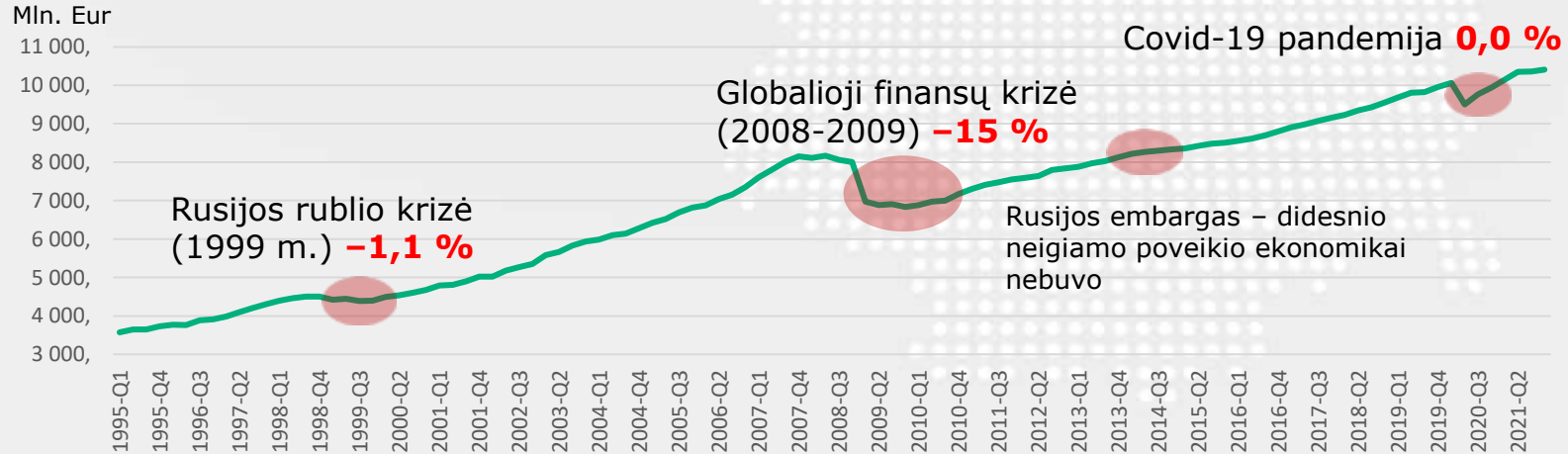
2022 m. vasario 15 d.

Šįkart viskas kitaip.....

- Pasiūlos šokas
- Energetinių išteklių kainų didėjimas (ne tik dėl išaugusios paklausos)
- Didėjanti infliacija
- Mažėjantis nedarbo lygis ir darbuotojų trūkumas
- Ženklios valstybės išlaidos paramos programoms
- Skatinanti centrinių bankų pinigų politika

Lietuvos BVP dinamika

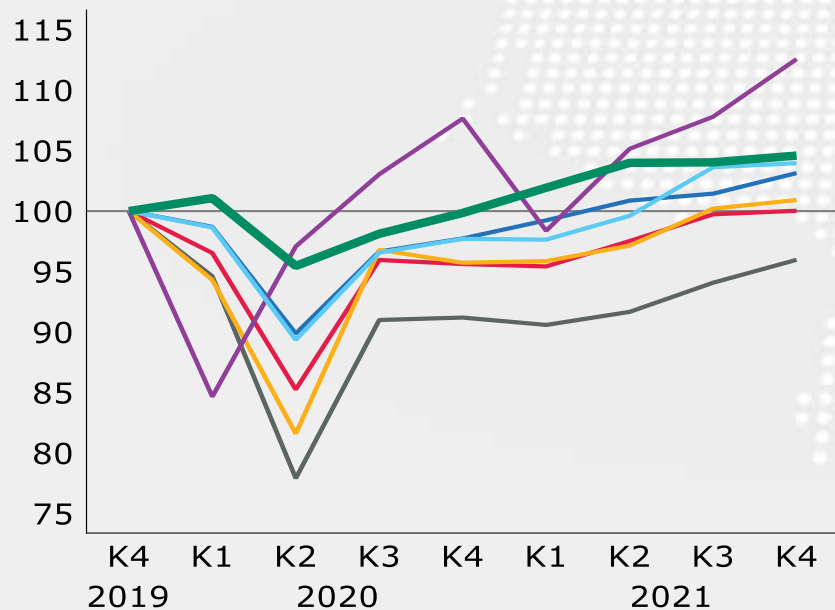

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Šokas – tas pats, atoveiksmiai – skirtingi

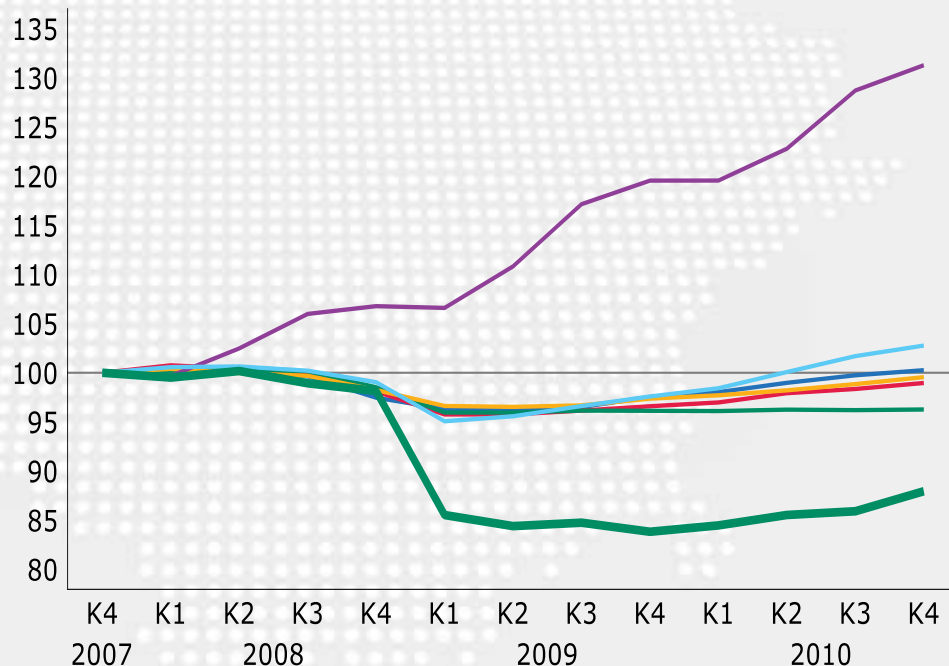
BVP lygio pokytis per Covid-19 pandemiją
(Indeksas, 2019 m. gruodžio mėn. = 100)

— Lietuva — Vokietija — Kinija — Prancūzija
— Ispanija — Euro zona — JAV

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Macrobond.

BVP lygio pokytis per 2008-2009 finansų krizę
(Indeksas, 2007 m. gruodžio mėn. = 100)

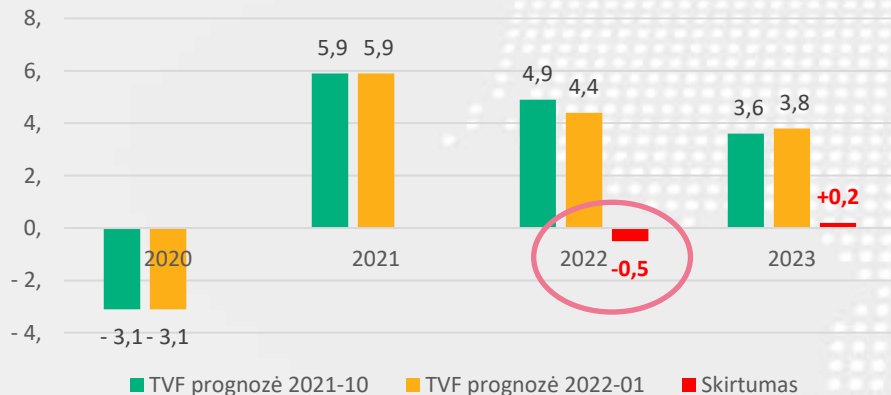
— Lietuva — Vokietija — Kinija — Prancūzija — Ispanija — Euro zona — JAV

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Macrobond.

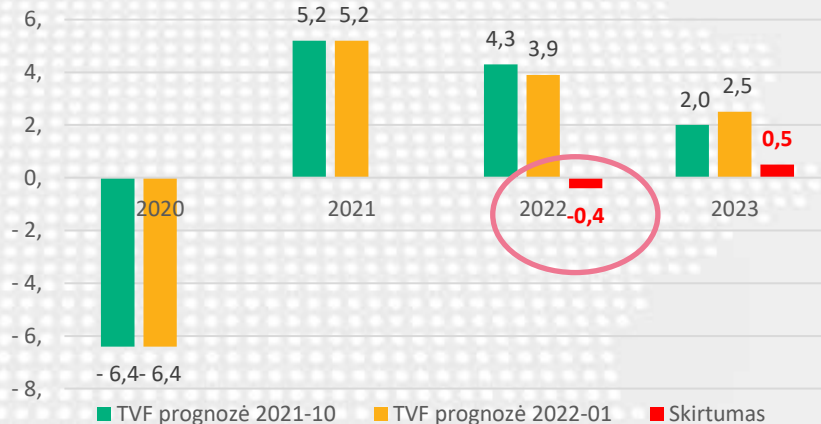
Pasaulio ekonomika 2022 m. pradėjo silpnėsti, nei tikėtasi

Pasaulio augimo prognozė (TVF)

Euro zonos augimo prognozė (TVF)

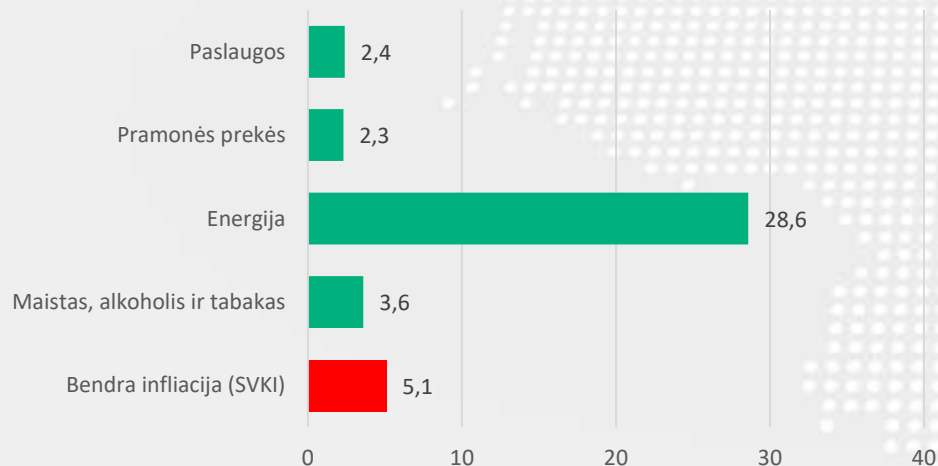
Mažinamos daugelio pasaulio ekonomikų augimo prognozės (TVF)

	Prognozė				Skirtumas nuo 2021 m. spalio prognozės	
	2020	2021	2022	2023	2022	2023
JAV	-3,4	5,6	4,0	2,6	-1,2	0,4
Vokietija	-4,6	2,7	3,8	2,5	-0,8	0,9
Kinija	2,3	8,1	4,8	5,2	-0,8	-0,1
Rusija	-2,7	4,5	2,8	2,1	-0,1	0,1

Pagrindinis infliacijos veiksnys Europoje - energijos kainų kilimas

Euro zonos metinė infliacija, 2022 m. sausio mėn. (proc.)

Šaltinis: Eurostat

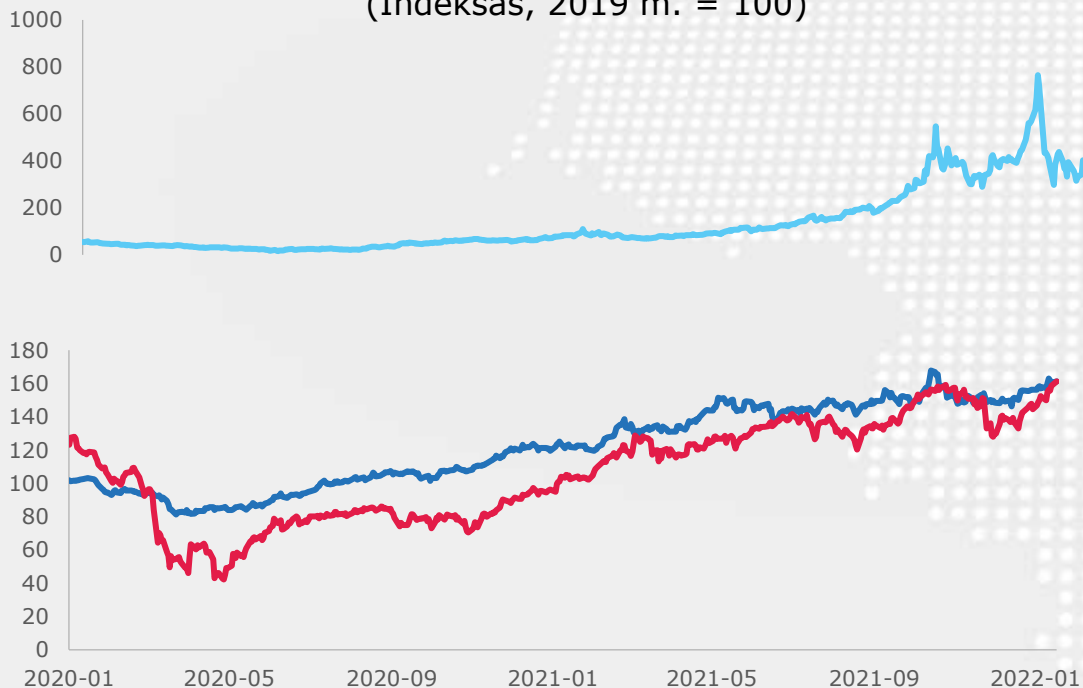
2022 m. sausio mėn. Euro zonos vartotojų kainų metinė infliacija padidėjo iki 5,1 % (nuo 5,0 % gruodį)

2021 m. gruodžio mėn. Euro zonos pramonės gamintojų kainų metinė infliacija sudarė 26,2 %

Nepaisant ankstesnių lūkesčių, įtampos energetinių išteklių bei kitų žaliavų rinkose neslūgsta

Žaliavų kainų pokyčiai
(Indeksas, 2019 m. = 100)

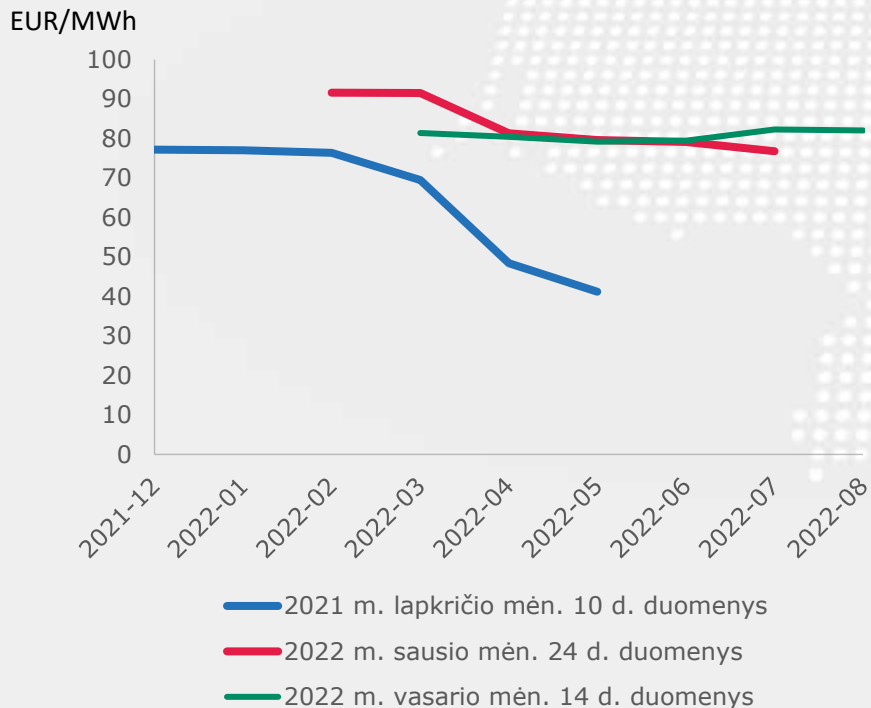
COVID19 nesitraukiant ir tvyrant geopolitinėms grėsmėms, energetinių išteklių ir kitų žaliavų kainos po smuktelėjimo vėl padidėjo

— Pramoniniai metalai — Nafta — Gamtinės dujos (Dutch TTF ateities sandoriai)

Tvyrant geopolitinėms įtampoms nebesitikima, kad dujų kainos artimiausią pusmetį sumažės

Gamtinių dujų ateities sandorių kainos pagal pristatymo datą

Remiantis ateities sandorių kainomis, lapkričio mėn. rinkose buvo tikimasi ženklaus gamtinių dujų kainų kritimo (iki 48 eur už MWh) balandį

Tvyrant geopolitinėms įtampoms, šiandien besitikima gamtinių dujų kaina balandžio mėn. beveik 2 kartus didesnė.

JAV ir JK centriniai bankai mažina skatinamąjį pinigų politikos mastą greičiau nei ECB

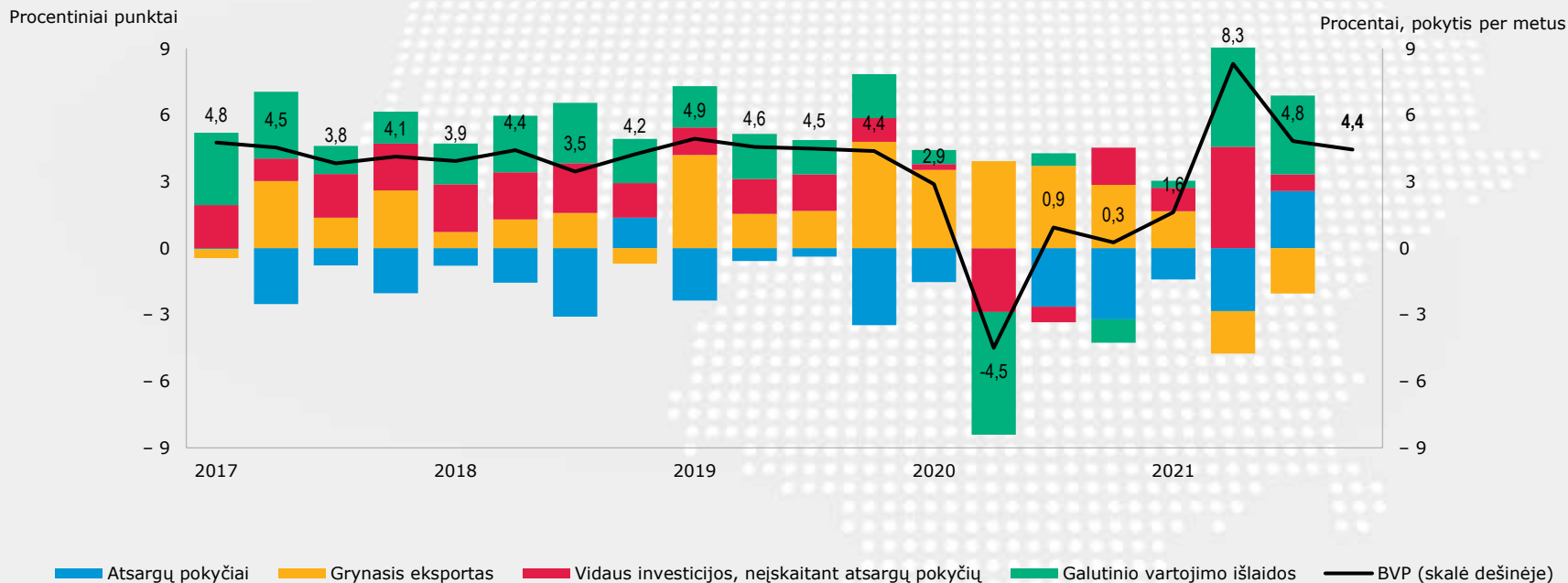
	Euro zona	JAV	JK
Infliacija (2021 gruodis)	5.0%	7.1%	5.4%
Grynoji infliacija (2021 gruodis)	2.6%	5.5%	4.2%
Ilgalaikiai infliacijos lūkesčiai	1.8%	2.5%	-
DU augimas (2021 K3)	1.3%	4.6%	4.2%
Nedarbo lygis (2021 m. pab.)	7.2%	3.9%	4.1%

Lietuvos ekonomika: iššūkiai, reakcijos ir galimybės

Lietuvos ekonomika – tarp pirmūnių: greitai atsigavusi pernai paaugo dar 4,8 proc.

BVP kaitos veiksniai (išlaidų metodu)

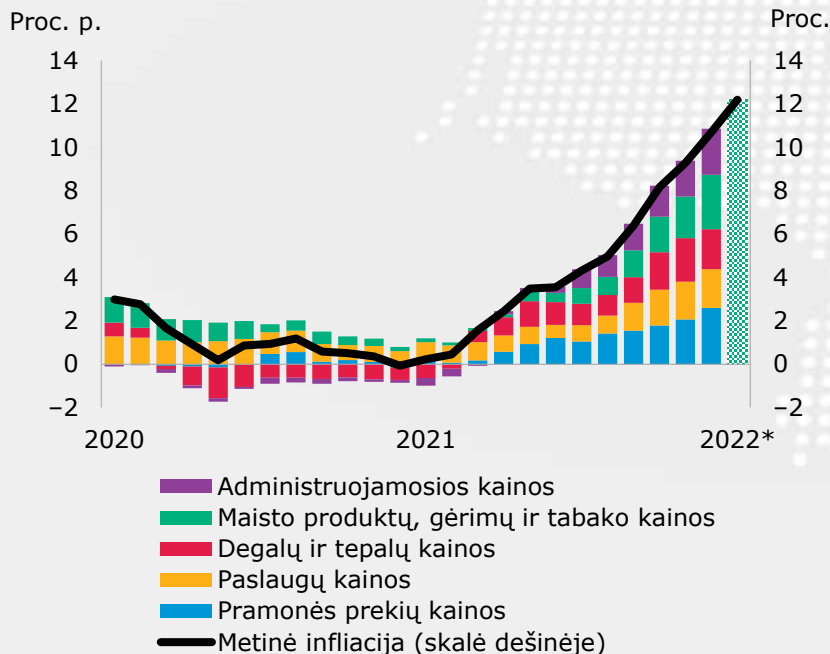

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Lietuvos infliaciją labiausiai kursto brangstanti energija, spartėja ir kitų prekių bei paslaugų brangimas

Metinė infliacija ir kaitos veiksniai

Energijos prekės gruodį lėmė 4,3 proc. p. (40 proc.) bendrosios infliacijos.

Degalai ir šilumos energija lėmė 3,3 proc. p. (31 proc.) bendrosios infliacijos.

Prekių ir paslaugų metinis kainų augimas gruodį:

- **Energija +39 %**
- **Šilumos energija +60 %**
- **Maisto prekės, įskaitant alkoholinius gėrimus ir tabaką +9 %**
- **Paslaugos +7,3 %**
- **Pramonės prekės +5,8 %**

Šilumos kainos skaičiuojamos naudojant prieš 2 mėn. fiksuotas biokuro ir gamtinių dujų kainas, kurios spalį atitinkamai buvo 91 proc. ir 267 proc. didesnės nei prieš metus.

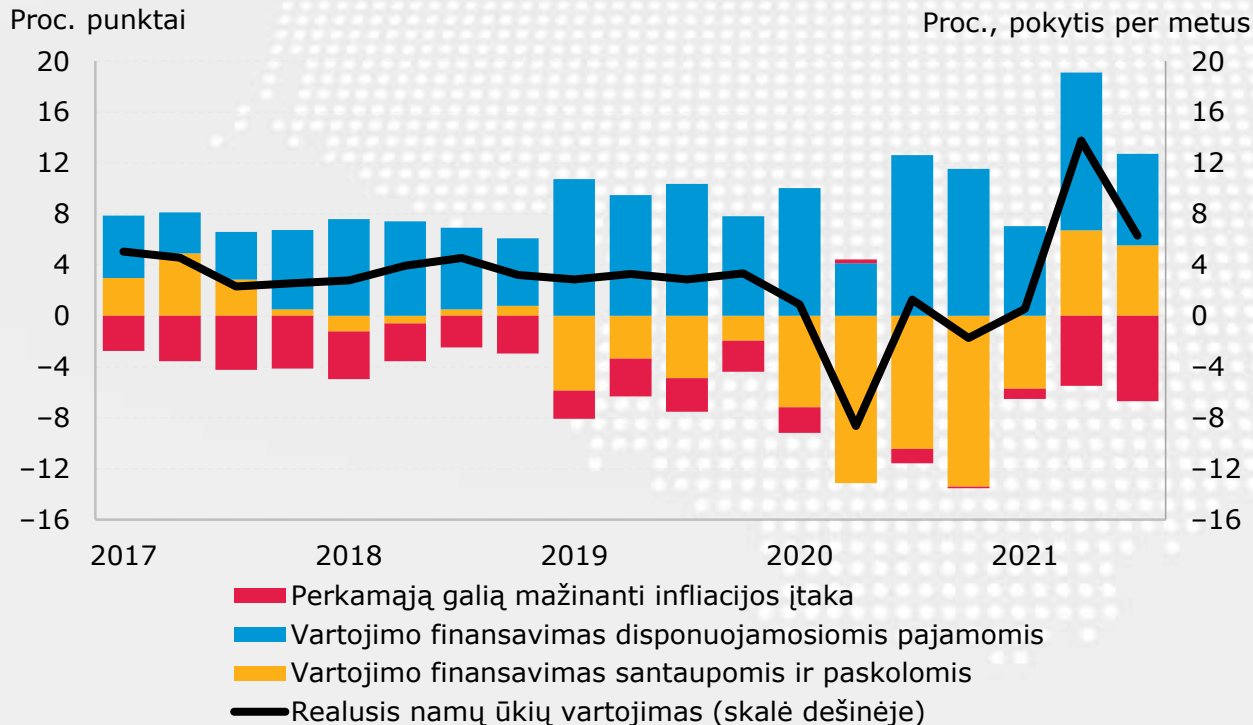
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

* 2022 m. sausio mėn. duomenys yra išankstiniai

Disponuojamos pajamos tebeauga, tačiau infliacija spaudžia perkamąją galią žemyn

Namų ūkių vartojimo kaitos veiksniai (2021K3)

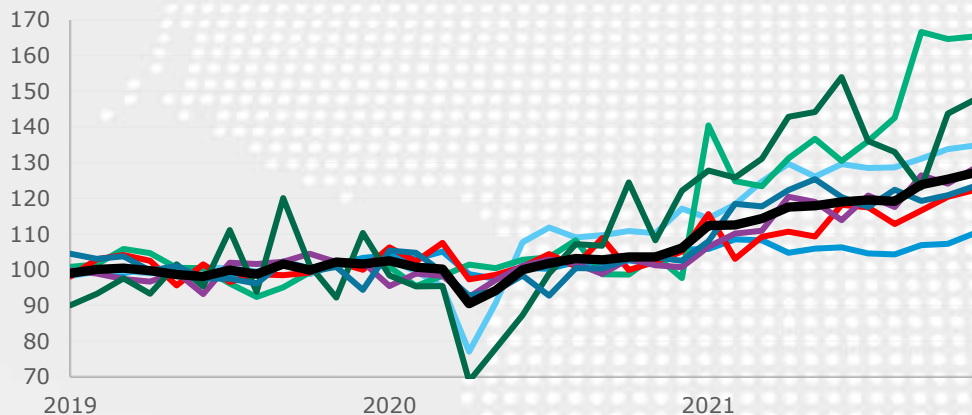

Apdirbamosios gamybos plėtra tęsiasi, pakylėtas išlieka chemijos, autopramonės ir baldų eksportas

Apdirbamoji gamyba

2019=100, SA

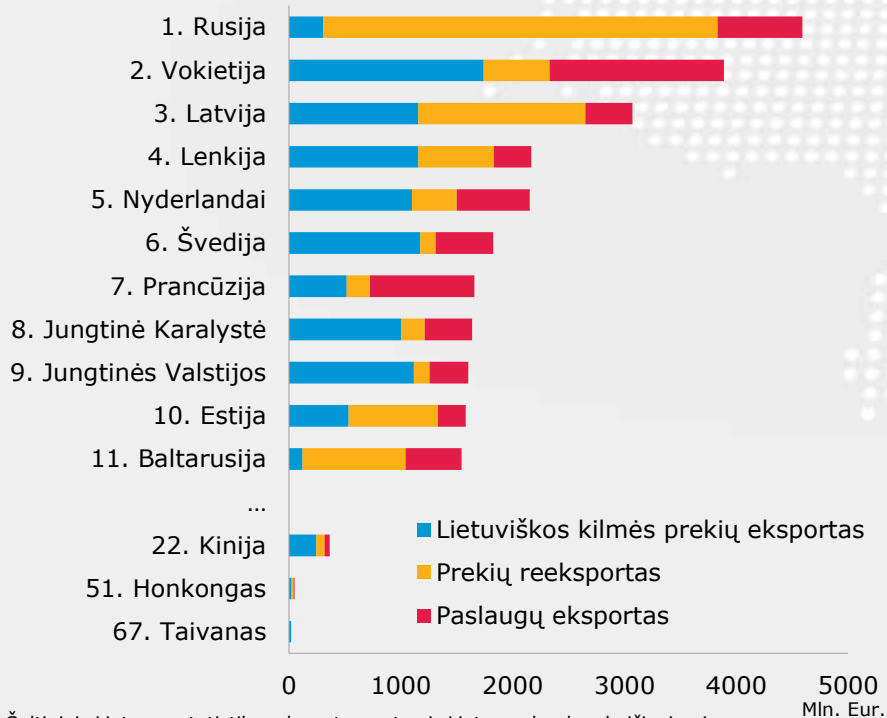

- Maisto pramonė
- Baldų ir medienos pramonė
- Chemijos pramonė
- Plastikinių ir kitų nemetalo mineralinių gaminių gamyba
- Mašinų ir įrangos pramonė
- Autopramonė
- Metalo gaminių gamyba
- Apdirbamoji gamyba, išskyrus naftos perdirbimą

Įtampos su Baltarusija, Kinija ir Rusija gali neigiamai veikti Lietuvos eksporto raidą

Svarbiausios Lietuvos eksporto kryptys (2021 m. duomenys)

Kinijos poveikio kanalai

Importas

- Trikdžiai galutinių produktų importui iš Kinijos
- Trikdžiai žaliavų ir tarpinių produktų importui, ribojantys gamybą
- Importo iš likusių šalių ribojimas darant spaudimą vertės grandinėse dalyvaujantiems partneriams

Eksportas

- Trikdžiai Lietuvos eksportui į Kiniją
- Eksporto į likusį pasaulį mažėjimas dėl Kinijos spaudimo įmonėms nepirkti lietuviškų prekių

Investicijos

- Investicijų iš Kinijos sumažėjimas
- Spaudimas dabartiniams užsienio investuotojams
- Kuriamas neigiamas šalies įvaizdis ateities investuotojams
- Politinio nestabilumo skatinimas, neapibrėžtumo didinimas

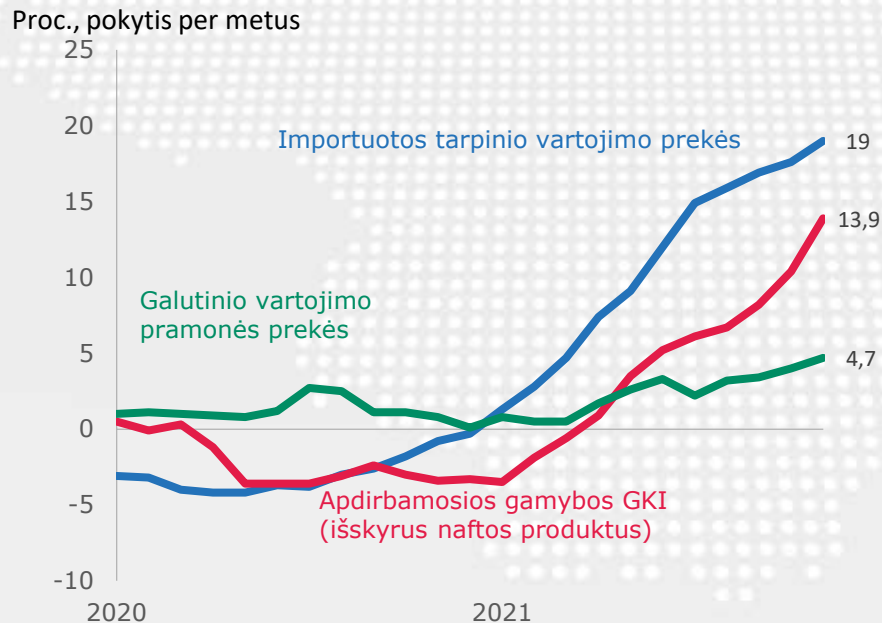
Infrastruktūra

- Kibernetinės atakos

Tebesitęsiantys tiekimo trikdžiai ir aukštos žaliavų kainos rinkose didina galutinio vartojimo prekių kainas

Importuojamų, gamintojų ir galutinio vartojimo prekių kainų pokyčiai

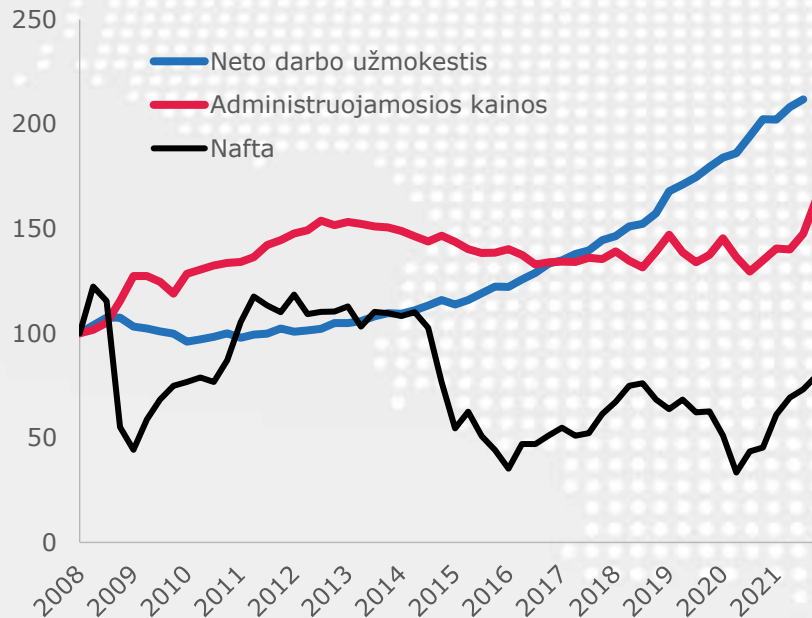
Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai

Ilgesnėje perspektyvoje darbo užmokestis auga ženkliai sparčiau už naftos ir administruojamąsias kainas

Neto darbo užmokesčio, naftos ir administruojamųjų kainų kaita

Indeksas, 2008 K1 = 100

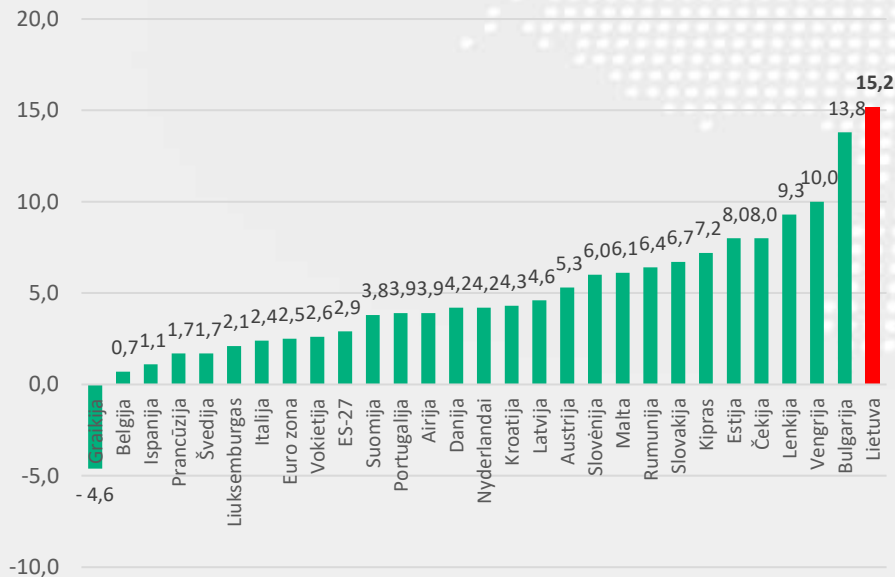

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

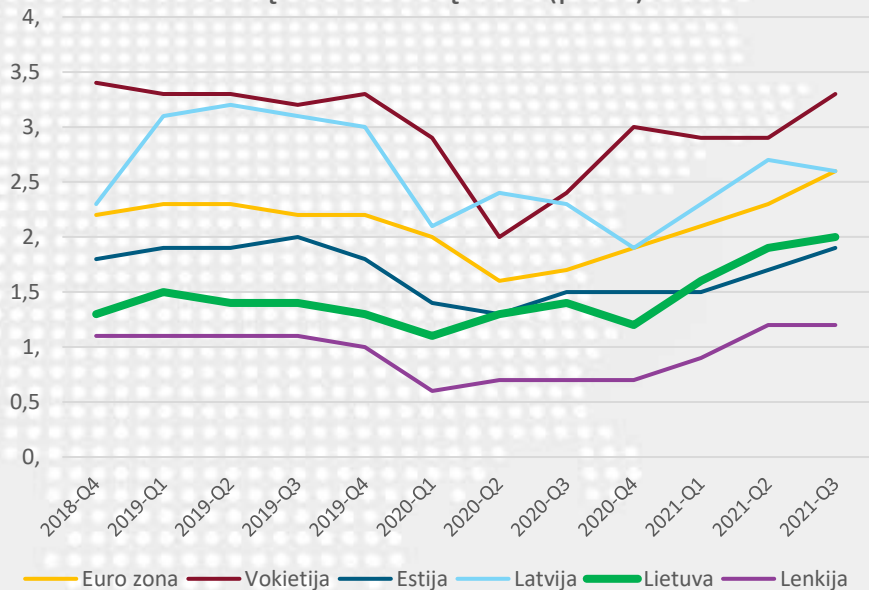
Darbo užmokesčio augimas Lietuvoje - išskirtinai spartus, nors nedarbo lygis atitinka ES vidurkį

Nedarbo lygis ir metinis DU augimas (2021 m. 3 ketv.)

Laisvų darbo vietų dalis (proc.)

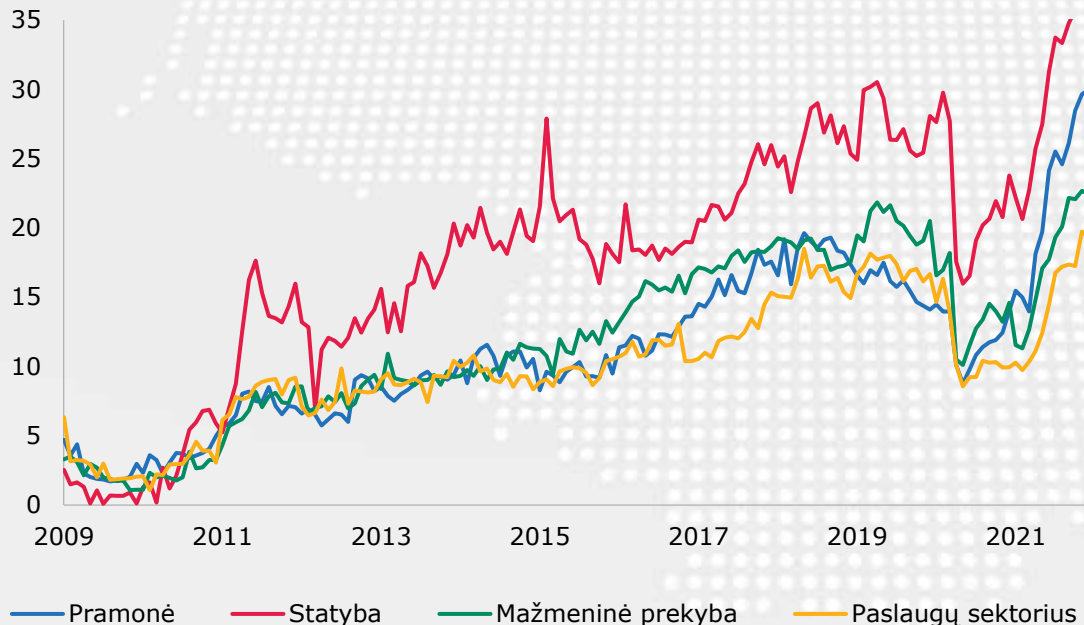

Įmonių apklausos patvirtina: darbuotojų poreikis bene didžiausias nuo pasaulinės finansų krizės laikų

Įmonių, nurodžiusių darbuotojų trūkumą, kaip veiklą ribojantį veiksnį, dalis

Procentai, pakoreguota pagal

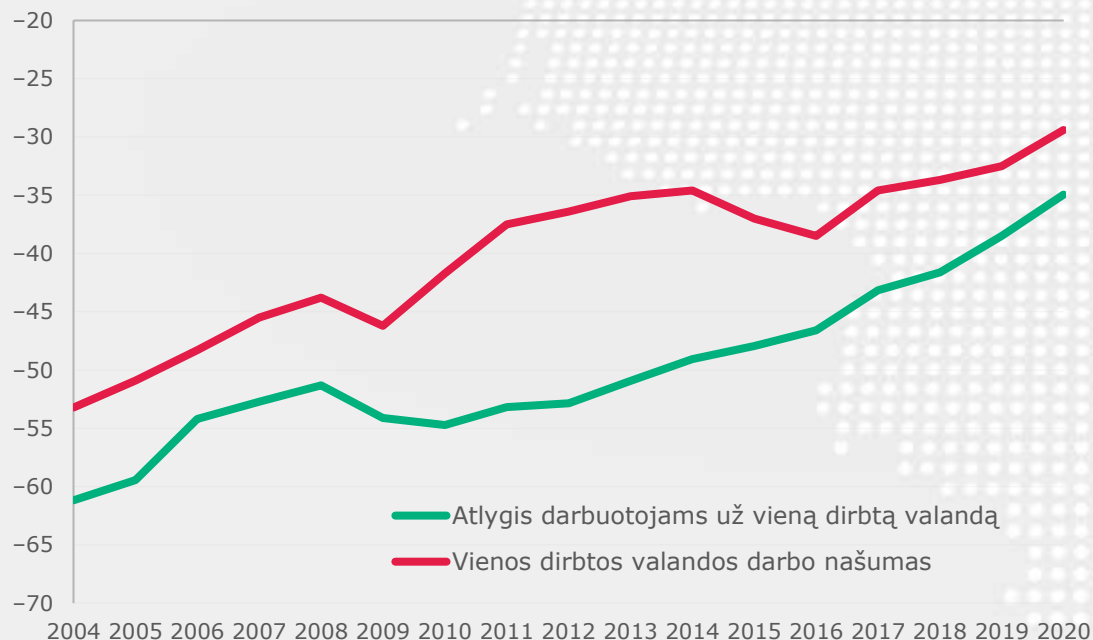
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Atlyginimai sparčiai auga, tačiau Lietuva vis dar išlieka konkurencinga

Atlygio darbuotojams ir darbo našumo atsilikimas nuo ES27 vidurkio

Proc., atsilikimas nuo ES27 vidurkio pagal PGP

Darbuotojams tenkanti pridėtinės vertės dalis - didžiausia nuo duomenų skelbimo pradžios, tačiau ji tik priartėjo prie ES vidurkio bei išlieka žemesnė nei Latvijoje ar Estijoje.

Kaštų konkurencingumas neprarastas – Lietuvos atlygio darbuotojams atsilikimas nuo ES vidurkio tebėra didesnis nei našumo

Didėjanti Lietuvos eksporto rinkos dalis rodo, kad konkurencingumas užsienio rinkose neprarastas

Šaltiniai: Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Ko tikėtis 2022-aisiais: tendencijos, iššūkiai, atsakas?

- Besitęsianti energijos krizė
- Geopolitinės įtampos
- Tiekimo grandinių trikdžiai, žaliavų stygius ir aukštos kainos
- Pandemijos neapibrėžtumai
- Sudėtingas infliacinis fonas
- Įtampos darbo rinkoje – būtinybė ieškoti našumą didinančių sprendimų
- Centrinų bankų pinigų politika: santūresnis skatinimas
- Fiskalinių politikų normalizavimas/ palaipsnis griežtinimas
- RRF lėšų injekcijos

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Dékoju už dèmesj

